

MINDSZENT-SZEGVÁR

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ
HIVATAL

Diamant Manó nyomdájában, hová
a lap szellemi részét illető közlemé-
nyek, előfizetési- és hirdetési díjak
küldendők.

és

VIDEKE.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 3ft — kr.
Félévre 1ft 50 kr.
Negyedévre — 75 kr.

Hirdetések jutányosan felvételnek

Pünkösöd.

A kereszténység pünkösöd ünnepét
téli ma.

A pünkösöd nevezet a görög pente-
coste szótól veszi eredetét, t. i. a pente-
coste ötvenet jelent s azért használtatik e
szó a mai ünnep jelzésére, mert a husvét
utáni ötvenedik napra esik.

A világ legrégebbi ünnepeinek egyike
a pünkösöd. Ünnepeit az azt már az ó-szö-
vetségi izraeliták is. Mózes megparancsolta
Izrael fainak, hogy husvét után ötvenedik
napon ünnepet üljenek a szinai hegyen
adott törvény kihirdetésének emlékeztére
s hálaadásul az urnak az aratásban nyert
jótéteményeiért, miért is ezen ünnep a régi
izraelitáknál „solemnites messis“-nek vagyis
aratási ünnepnek (Escod. 23. 16.); vagy
az aratási elsőbök bemutatása miatt „dies
primitivorum“-nak is (Num. 28. 26.) ne-
veztetett. Midőn a pünkösdről itt, mint
aratási ünnepről beszélünk, nem szabad
szemelől téveszteni azt, hogy keleten
már a husvét időszak körül aratnak, úgy,
hogy a pünkösdi ünnepek előtt e mezeti
munka már befejezést nyer s így keleten
szerepelhetett a pünkösöd ünnepe, mint az
aratásérti hálaadó ünnep, valamint szerepel
az ma is.

Izraelita polgártársaink a lefolyt hé-
ten ülték a pünkösdi nagy ünnepeket.

A mai vagyis a keresztény pünkösöd
elüt az ó-szövetségi pünkösöd jelentőségétől.

A mai pünkösöd ugyanis azon nagy-
fontosságú esemény emlékeztetést idézi visz-
sza, mely szerint Jézus parancsához ké-
pest Jeruzsálemben tartózkodott tanítvá-
nyokra a megígért vigasztaló szentlélek tíz-
es nyelvek alakjában leszállott.

Az ősi egyházban a pünkösöd egész
héten ünnepeltetett. Édes hazánkban Szt.-
László törvénye szerint négy napig tartott
a pünkösöd ünnepe. A múlt században az
apostoli szék két napra szorította a pün-
kösdi ünnepeket.

Az apostol szerint a Szentlélek gyü-
mölesei, melyekkel az első keresztény pün-
kösöd napjai etelének a tanítványok, a kö-
vetkezők: szeretet öröm, béke, türelem,
kegyesség, jóság, nagylelkűség, szelidség
hiűség, szerénység, önmegtágadás, tiszt-
ség. (Gal. 5. 22. 23.)

A mai nagy ünnep alkalmával ne
késünk mi sem leesezni a Szentlélek
eme nagy ajándékait.

Legyen köztünk összekötő kapocs
azon szeretet, mely a tanítványokat egy
szívvelélekké avatta. Adjon Isten békét a
fejedelmek s népeknek; kegyességet, szív-
jóságot s nagylelkűséget a gazdagnak, hogy
megossza kenyerét az Isten nyomorultjai-
val; türelmet a szegénynek az élet súlyos
keresztje elviseléséhez; szelidséget a fel-
jebbvalóknak, hiűséget az alattvalóknak;

önmegtágadást, tisztességet, örömet a csa-
ládoknak.

Ezekben foglaljuk össze a mai nagy
ünnep alkalmából jókívánatainkat, boldog
ünneplést kívánva egyszersmint szives ol-
vasóinknak is.

A vasut.

I.

Rövid néhány hét multával H.-M.-Vá-
sárhelyen összeül Csongrád vármegyének
vasuti bizottsága.

Mi sem természetesebb tehát, mint-
hogy ez évek óta huzodó, ugyszólván va-
judó ügynek véget fognak, véget kell vetni.

Vagy legyen vasut, vagy mondjuk ki,
hogy az az érdekeltég, mely ott összejö-
vend, nem képes megalakulni úgy és oly-
kép, hogy az „ige“ „testté“ legyen.

Kívánatos, szükséges volna a vasut,
de őszintén szólva kevés bizalommal va-
gyunk a megalakulás iránt. — Nem azért,
mintha nem volnának érdekelték, nem
azért, mintha nem volna az ügy keresztül-
vihető, hanem a „magyar“ átka a rut
visszavonás és eddig ily helyi érdekű ügy-
nél alig észlelt és tapasztalt közönynyel
párosult érdekhajászat és állítólagos ér-
dek ellentét, leginkább azonban s igaz
néven nevezvén meg a hibát: a helyén
nem levő kishitűség és rosszul alkalmazott
takarékoság lesznek okai!

A h.-m.-vásárhely-makói vonalat el-
ejtven, illetve e helyütt nem tárgyalván,
miután ott tényleg érdekeltég van, de an-
nak félig-meddig nincs meg a szükséges
tőkje, szólunk a h.-m.-vásárhely-szentesi
vonatról.

Itt érdekeltég van bőven, pénz majd-
nem elegendő.

Természetes, hogy ezen állításunk csak
úgy és az esetben áll, ha helyi érdekű, de
amellott a közérdeket is kielégítő pályáról
van szó, értvén ez alatt a mindszent-szeg-
vári kanyart.

Ha az érdekeltégi gyűlés csak egy
másodpercre is szem elől téveszti, hogy a
vásárhely-szentesi pálya csak akkor épül-
het ki, ha Mindszent-Szegvár 150—160000
ftt hozzájárulási összegét számításba ve-
szí, hogy csak e két község postai járlatai
címén fog a magas kormány 100—150000
frttal a vasut építéséhez járni, hogy
Csongrád vármegye is legalább kétannyi
összeggel fog belépni az érdekelték közé,
ha e megyének népes két községe — ép
a Tisza közelségénél fogva — ugyszólván
közvetlen közelében érintetik, így bizo-
nyára az érdekeltégi gyűlés eredményte-
lenül eloszlik, régi reményünk, annyi ér-
tekezlet, gyűlésezés szétfoszlik — haszta-
lan volt.

Régi, de igaz, habár nem finom köz-
mondás: nem akarásnak nyögés a vége.

H.-M.-Vásárhely szeretné az összeköt-
tetést Szentes és Makó irányában is, csak-
hogy a dugsgazdag, nagykiterjedésű város
ugyszólván mitsem akar áldozni.

Szentes kezdetben azon nézetben, vé-
leményben volt, hogy megépítvén vasut-
vonalát fölfelé, mint végpont gőcpontja
lesz e vidéknek, vasutja nagy jövedelmű
lesz. Voltak, kik Szentes részéről nemhogy
újabb áldozatok követelhetését tökéletesen
kizártnak tekintették, de sőt az alább
fekvő érdekeltégől áldozatokat, alaptalan,
jogtalan hasznót vártak, reménylettek, így
azépítendő pálya finanszírozását, elsőb-
ségi kötvények kibocsájtását stb.

Az idő nagy mester; megtanította a
szentesieket arra, hogy tulvérmesek voltak
reményeik, a szentesi nép s annak vezér-
férfiai belátták a tévedést, de meg oly nép
s egyének ezek, kik nem épen egyoldalú-
lag ítélnék.

Szentes kell hogy döntő befolyást
gyakoroljon ez ügyben, de a méltányosság
lehetőség határain belül Szentes hatalmas
a megyegyűléseken, de nem féljük ez ügy-
ben hatalmát, hanem bizunk abban, egyért
s együtt küzdve 100—150,000 ftt várme-
gyei segélyt vivhatunk ki a közmunkaalap
terhére,

A „Szentesi Lap“ „Egy új terv“ című
cikke s annak téves alapja leginkább oka ezen
falszóllalásunknak, arra legközelebb vissz-
térünk, most csak annyit említünk meg:
hogy a szentes-h.-m.-vásárhelyi egyenes
irány 275, mindszent-szegvári kanyarral
365 km. ez igaz, de azon kombináció, hogy
a 2 indóházat veszi kiindulási pontul és
így a távolság 40.5 előttünk ösmeretlen
okból származó többlet, melynek alapját
nem tudjuk, a Bethlen-féle terveknél ez
elő nem fordul, azokon kívül pedig jelen-
leg másról szó nincs.

A többi tételek a fenti tervek szerint
és alapján mind helytelenek lévén, azokra
és az ügy egyéb részére legközelebb rész-
letesen visszatérünk.

Zsilinszki Mihály.

F. hó 4-én érkezett Szentesre Cson-
grád vármegye új főispánja, Zsilinszky
Mihály. Nem új név ez Magyarország
újabb történetében. Tudományos munkás-
ságával már rég elfoglalta helyét hazánk
jelesei között és megyénk nézve csak is
szerencsének mondhatjuk a kormány vá-
lasztását, mely e fontos állás betöltésénél
nem a nagyhangzú név avagy vagyona,
hanem a tudomány és munkásságra tekin-
tet. Ilyen ember kell nekünk, mert hasz-
talan szépitgetjük a dolgot, bizon-bizon sok
teendőt fog az új főispán megyénkben ta-
lálni, s.k. visszas állapot vár rendezésre.

Minden kétséget kizár, hogy az új fő-
ispán férfias, becsületes munkásságával

Csongrád vármegyét az ország egyik legjobb megyéjévé fogja tenni. Mi örömmel üdvözljük és őszinte lelkesedéssel mondjuk „Isten hozott.”

A főispáni fogadtatás.

Tótkén Vidovich Antal, mint a küldöttség szónokája, fogadta az első osztályú kupéból kilépett rokonszenves főispánt, amelyre Zsilinszky Mihály főispán szintén pár szívélyes szóval felelt. A főispán kíséretében voltak Szivák Imre, Novák József és Bóthi Algeron orsz. képviselők.

Négy óra 10 perckor érkezett a vonat a szentesi állomásra, hol ezrekre menő tömeg várta az új főispán megérkezését, kit óriási lelkesedéssel fogadtak, mely csak akkor csillapodott, midőn Sarkadi N. Mihály meleg hangú szép üdvözlő beszédét megkezdte. A polgármester szavait többször szakította félbe a közönség lelkes éljenzése, mely a beszéd utolsó szavainál percekig tartott.

Zsilinszky Mihály főispán az éljenzés csillapultáival következőben felelt:

Tisztelt uraim! Tisztelt polgártársak!

Nagy örömmel hallottam önök polgármesterének szívélyes üdvözlő szavait. Ha volt hely, hova valaha örömmel mentem, úgy Csongrád-megye szíve, e város az, hol ily kitüntető, szívélyes fogadtatásban részesülök. Biztosítom önöket, hogy a mi csekély tehetség bennem van, a mint a multban lettem, jövőben kettőzött erővel fogom azt érvényesíteni, midőn a kormány bizalma ide küldött, nem hogy minél nagyobb hatalmat gyakoroljak, hanem hogy együtt, vállvetve működjünk. Tartsák meg azon bizodalmat és szeretetet, melylyel fogadtak, mindaddig, míg arra érdemes leszek; én igyekezni fogok arra mindig érdemes lenni.

A főispán ez egyszerű szívből fakadt szavai valósággal lázas lelkesedésre ragadták a közönséget, mely nem szűnő éljenzéssel kísérti ki kedves vendégét a pályaudvar mögötti térre, hol a fogatok álltak.

A bevonuláshoz számos fogat vett részt, valamint ezrekre menő gyalog közönség. — A zsidó templom előtt az egész utca szélességét hatalmas diadaliv foglalta el „Isten hozott” és „Éljen Zsilinszky Mihály!” felirattal.

Az ágost. egyház temploma előtt az egyházközség iskolás növendékei sorakoztak Saling Géza tanító vezetése alatt. Egy leányka díszes virágcsokrot nyújtott át a főispánnak, melynek nemzeti szín szalagjain a következő felirat ékeskedett: „Hódolata jeléül az evang. népiskola.

A vármegyebáz bejáratánál a vármegyei tisztikar és bizottsági tagok élén Stammer Sándor alispán fogadta és üdvözlötte a főispánt.

Az alispán üdvözlő beszédére a főispán a következőleg válaszolt:

„Mélyen tisztelt uraim! Örömmel és bizalommal léptem át ezen díszes épület küszöbét, örömmel és bizalommal közeledem önökhöz, a kik engem érdemen felül oly kitüntető szívélyességgel fogadnak. Fogadják őszinte hálám kifejezését. Azon szavak, melyeket az igen tisztelt alispán ur hozzám intézett, mélyen lesznek szívembe vésvé, és nem lesz törekvésemnek s ha van, hiúságomnak nagyobb vágya, feladata, minthogy ezen megyei közséje és közönségének, mint testvéreimnek jólétét előmozdítsam. A bizalmat és szeretetet, melynek kedves jeleit most örömmel láttam, továbbra is meg fogják önök tartani, de csak addig, míg működésemmel és jóakaratommal erre érdemessé teszem magamat.

Ugy lépek ide, nem mint új hazába, de mint új munkakörbe, új munkatársak közé, a kiknek már ezen üdvözlője is bizalommal tölt el. Kívánom a megye jólétét, boldogulását minden téren, mert én magam is csak akkor fogom magamat igazán boldognak érezni, ha azok is boldogok, kik engem környeznek.”

Ezután lakosztályába kísérték fel a főispánt, hol Stammer Sándor első sorban a vármegye tisztikarát mutatta be s ajánlotta a főispán kegyeibe.

A főispáni fogadtatásnak kétségkívül a fáklásmenet volt a koronája. Annyi népet és oly imponáló látványt, mint a város három kü-

lönözött részéből felvonuló s a piactéren három zenekar élén egyszerre egyesült fáklásmenet nyújtott, Szentesen még nem látott senki sem.

A fáklásmenet pontban 9 órakor vonult fel a megyeház elé, hol sorrendbe állva, egetrázó, hatalmas éljenzésben tört ki. Mikor az ünnepelt főispán az erkélyen megjelent, Sima Ferenc beszédet intézett a főispánhoz.

E beszédet követő s szünni alig akaró éljenzés csillapultáival Zsilinszky Mihály a következőleg válaszolt:

„Tisztelt polgártársak! A bizodalomnak és szeretetnek ezen ragyogó nyilvánulása mélyen megdöbbent. Ne csodálkozzanak, hogy ez ünnepélyes percben nem találom méltó szavakat köszönetem kifejezésére. Önöknek derék szónokája kifejezte a bizalom alapját irányomban s reményét, hogy én csekély tehetséggel működni fogok polgártársaimmal egyetemben nemcsak hivatalos, de kulturális, közgazdasági és társadalmi téren is, amik e társadalom alapját képezendik. Ehez szükséges ez önök támogatása is, mert az erőt és bizalmat kelt polgártársaim iránt. Bizalom nélkül pedig a munka, a törekvés nem ér semmit. Olyan az, mint a napfény melegség nélkül, mint a virág harmat nélkül, mint a sziklákon alátörő patak vergődése, melynek partján nincs virág, nincsen élet, mert nincs termékeny talaj, mely arra alkalmas adna. Ez a termékeny talaj a közéletben a bizalom.

Én, tisztelt polgártársaim, nem óhajtok hasonlítani ama patakhoz, mely rideg sziklák közt fut le, hanem inkább azon alföldi folyókhöz, melyek, bár súlyos terheket viselnek: a partjaikon fekvő városok s községek virágzását mozdítják elő. Engedjék remélnem, hogy nemcsak ezen ünnepélyes pillanatban, a felgyújtott fáklák fénye mellett, az Isten ragyogó ege alatt, de a munkásság terén is a bizalom fog irányozni engemet, mint önöket. Fogadják hálás köszönetemet!”

Az ünnepélyt és fogadtatást a dalegylet által a főispán tiszteletére adott szerenád zárta be. A dalárda 10 óra után, mintegy 100 darab, a gymnasiumi ifjuság által emelt díszes lampionnal vonult fel a főispán lakása elé, hol több dalt énekelve, a „Szózat” elhangzása után ugyanazon rendben, amint jött, távozott.

A beiktatás.

Zsilinszky Mihály ünnepélyes beiktatása f. hó 5-ére egybehívott megyei diszközgyűlésen ment végbe. A beiktatási ünnepélyt d. e. 9 óra 00 a róm. kath. templomban tartott ünnepélyes isteni tisztelet előzte meg, mely 10 órakor ért véget.

A közgyűlési terem zsufolásig megtelt, a karzatot pedig díszes hölgyközönség szállta meg.

Stammer Sándor alispán pontban 10 órakor foglalta el az elnöki széket, s az ülést egy szép beszéddel nyitotta meg.

Ezután Cicatricis Lajos m. aljegyző olvasta fel a belügyminiszter leiratát, melylyel Zsilinszky Mihálynak Csongrád vármegye főispánjává történt kinevezését tudatja.

A miniszteri leirat felolvasása után Kiss Zsigmond vezetése alatt Ujhelyi Nándor, Fekete Márton és Vidovich Antaltól álló küldöttség menesztetett a főispánhoz, hogy a gyűlésen leendő megjelenés és részvételre felkérje.

Mintegy 10 percnyi várakozás után szünni nem akaró, lelkes éljenzés közt, fényes díszmagyar ruhába öltözve lépett a terembe Zsilinszky Mihály, az új főispán, hogy letegye a hivatalos esküt.

Az esküment, melyet Tóth János megyei főjegyző olvasott fel, a főispán erős nyomatékkal ismételte.

Az eskütétel elhangzása után a főispán elfoglalván elnöki székét, azzal a megye szolgabirái által a közönség folytonos éljenzése közben s az ősi szokáshoz hiven, felemeltetett. Ennek megtörtéttével Tóth János m. főjegyző üdvözlötte a vármegye törvényhatósága és tisztikara nevében a főispánt.

Erre a főispán megtartá remek programmbeszédét, melyet alább egész terjedelmében közlünk.

„Tekintetes vármegyei törvényhatósági bizottság.

Ő felségének, hazánk koronás királyának legmagasabb kegyelméből, s nemzetünk alkot-

mányos kormányának bizalmából meghívotva, ősi szokás szerint ezzel elfoglalom Csongrád-vármegye főispáni székét.

— Ősi szék ez uraim, melynek eredete felnyúl az árpád-házi első királyaink dicső korszakába; de egyszersmind magas is, melynek fényét és dicsőségét azon nagyszerű férfiak hazafias tetteik képezték, akik azt évszázadokon keresztül egész a legujabb időkig elfoglalták.

Már ez a két körülmény, hogy e szék Magyarország ősi alkotmányának egyik legsajátosabb intézményét képezi, és hogy azt idáig az országnak kiváló férfiai foglalták el: elegendő okul szolgálhatott nekem arra, hogy mielőtt a kitüntető megbízást elfogadtam, számot vessek ömagammal, — számot vessek ne csak istenadta szerény tehetségeimmel, hanem mindazon körülményekkel is, melyeknek harmonikus összeműködésétől fog függeni hazafias törekvéseimnek és kitartó működésemmek áldásos sikere.

Nem könnyelműség, nem nagyravagyás, nem fény és hatalom utáni törekvés hozott engem ide. Lelkemben e szenvedélyek ismeretlenek. De ide hozott a kötelesség érzet, mely azt parancsolja, hogy mindenki foglalja el és be azt a működési kört, melyet számára az isteni gondviselés és a haza törvénye kiszabott. Ide hozott hazám alkotmánya és jóléte iránt táplált őszinte lelkesedésem; ide hozott ezen vármegye nekem nem gondolkodásu polgársága iránti bizalmam, mely azzal biztat, hogy e vármegye a haladás útján, melyre oly áldozatkész elhatározással lépett, eddigi jóhírnevét gyarapítani fogja.

Ha eröm gyengeségének és feladatam nagyságának őszinte mérlegelésénél kétség fogott el az elérendő sikerre nézve; ha egy pillanatra megszált is parányiságom nyomasztó érzete: most visszaszál lelkembe a nemes önbizalom, midőn magam körül látom összeseregelve vármegyéim közönségének színejavát; midőn magam körül látom a vármegye közönségének bizalma által megválasztott hűségben kipróbált s munkában megédzett tisztviselői kart és midazokat kiket a közügyek önzetlen szeretete e díszes terembe összehozott. Ily környezetben vajon ki lehetne kishitű? Hiszen a vármegye szónokának lelkes üdvözlő szavai és e barátságos fogadtatás — melyért ezuttal is hálás köszönetet mondok — már maga egy nagy és hatalmas bátorítás, mely bizalmat kelt a kételkedőben, s erőt kölcsönös a gyöngének.

A nemzet akarata a törvényekben nyer kifejezést. Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy az újabb törvények lényeges változtatást tettek a főispáni állás jogainak és kötelességeinek körvonalazásában. Régi jogok lettek beszüntetve, melyek a kor haladása és az alkotmány fejlődése következtében feleslegessé váltak; de az újabb kor követelményeihez képest új és széleskörű jog és hatalom ruházott ráj, mely megfelelő kötelességgel és felelősséggel jár.

Hasonló változásokat látunk a törvényhatóságoknál is; de azért még mindig meg van a a vármegyéknek az a hivatásuk, hogy az önkormányzatnak áldásait terjeszszék a polgárság között, hogy az állami közigazgatás nagy céljait előmozdítsák; hogy megállapodásaikat a többi törvényhatóságokkal és a kormányval, sőt a törvényhozással is közöljék, szóval hogy egyrészt az államot saját nagy feladatainak teljesítésében elősegítsék — másrészt pedig az egyes honpolgárok fejlődését és gyarapodását hátráltató nehézségeket elhárítsák. Vannak feladatok, melyeket egyesek saját erejükről nem képesek megoldani, melyeknél tehát a közös erőnek célszerű és igazságos felhasználása szükséges. Ezt fogja előmozdítani mindnyájunknak hozzájárulásával a jó adminisztráció.

E tekintetben t. megyei törvényhatósági bizottság, az én feladatomat és hivatásomat akképen fogom teljesíteni, amint azt a törvény előben szabja. Kötelességem leendő, hogy a vármegyei törvényhatóság területén — a törvénykezési közegek kivételével — az állami összes közegek eljárását, valamint az összes törvényhatósági kormányzatot ellenőrizzem.

Nyílt őszinteséggel és férfias határozottsággal nyilvánítom e helyen, hogy a törvényben előirt kötelességemhez hiven fogom teljesíteni és pedig akként, hogy a helyszínén megejtendő vizsgálat útján közvetlen tudomást fogok magamnak szerezni a községi előjárók hivatalos működéséről és a megyei közegek által gyakorolt ellenőrzésről; mert én a közigazgatás fejlesztését minden honpolgárra, különösen az arra rendelt közegekre nézve elsőrendű hazafias kötelességemnek tartom. Megvagyok győződve, hogy ha a felügyeletre és ellenőrzésre hivatott közegek az 1886. 21. t. cikkben foglalt kötelességeiket pontosan fogják teljesíteni — ez által adminisztrációk nemcsak ömagában lényegesen

javulni fog, de a megye nagy közönségének elismerését is meg fogja nyerni. Ez nemcsak ezen nemes vármegyének, de az egész országnak javára lesz, mert az adminisztráció hiányainak pótlása és különösen a végrehajtási szakban való pontosság behozatala lényeges befolyást gyakorol az ország kívánatos tekintélyének és jóhírnevének fenntartására, úgy itthon, mint a művelt külföld előtt is. És mert ez így van; mert a jó közigazgatás nemcsak a polgárok közéletét teszi kellemessé, hanem az egész hazá hitelét is nagy mértékben emeli: azért becsülagyannak legfőbb feladatát az fogja képezni, hogy Csongrádvármegye közigazgatása a törvény és a művelt világ igényeinek megfelelő legyen.

Mint elnöke a köztörvényhatósági gyűléseknek, törvényadta főispáni jogomra természetesen igényt tartok az azokat minden irányban igazságosan kívánom gyakorolni; de biztosítom a t. megyei bizottságot, hogy e jogokkal csak élni és nem visszaélni akarok. Parlamenti pályámon megtanultam tisztelettel viseltetni a kisebbség véleménye iránt is. A nézetek és meggyőződések szabad nyilatkozásának jogát senki sem becsüli magasabbra mint magam. De mint minden jognak, úgy ezen jognak is van természetes határa, t. i. az, melyet a rend és illem természete minden értelmes ember számára kiszabott. Remélem, hogy e részben a politikai kérdésben sem fognak okot adni a közbelépésre.

Szabad ország szabad polgára lévén, a különböző nézetű politikai pártok jelenségeit természetesnek találjuk mindannyian. — Ha azt akarjuk, hogy saját meggyőződésünk tiszteletben tartassék: akkor első kötelességünk, hogy másoknak jogosult komoly meggyőződése iránt is kellő tisztelettel viseltessünk. Kiváltságot, csalihatatlanságot senki sem igényelhet magának. Ebből folyólag természetesnek találja mindenki, hogy én a politikai pártok jogosultságát és a magyar nemzet javának előmozdítására célzó eszmeharcok szabadságát teljes tiszteletben tartva, követni fogom a magas kormány által elfogadott azon bölcs mérséklet politikáját, mely nézetem szerint is legjobban biztosítja szeretett hazánknak jövőjét, mely az európai constellációkkal számolva, nem teszi kockára őseinknek drága örökségét, mely a király és nemzet közötti bizalmat fokozza, mely a magyar állam megszilárdítására vezet, mely nemzetünknek bent jólétet, kint tekintélyt és tiszteletet képes biztosítani.

De ne méltóztassanak földre érteni. Ne fedjük, hogy a vármegye végre is nem csak politikai célú intézmény. A vármegyének a fentebb említett közigazgatási feladatokon kívül még igen sok tenni valója van a társadalmi és gazdasági élet terén is. A vármegye, mint az ország maga, egy élő organismus, melynek van saját érteke, saját érteke és saját akarata. Vannak fizikai és vannak szellemi szükségletei. Ezeknek kielégítése, a mennyiben nem áll ellentétben az állam értekeivel, szintén kedves kötelességeim közzé fog tartozni.

T. megyei törvényhatósági bizottság! Nem ismeretlenek előttem Csongrádvármegyének gazdasági viszonyai és azon óriási küzdelmek, melyeket újabban az árvízveszély rémeivel folytatnia kellett. Tapasztalásból tudom, mit tesz az — szántani-venni és nem aratni, gátonon vrasztani, remény és félelem körét révedezni. Éppen ezért lényeges feladatommak fogom tekinteni, hogy az illetékes körök figyelmét vármegyénk földrajzi fekvésével egybekötött ezen bajaira és viszonyaira fordítva, azoknak eddig is tapasztalt jóakarátát megtartsam, és lakosságunk javára biztosítsam. Erős meggyőződésem, hogy a vízvédelmi munkálatok sikeres végrehajtásához mindnyájunknak hozzá kell járulnunk és a természet erőit meggyéknek hasznára és gazdasági céljaira felhasználnunk. Igaz, a vármegye mint ilyen, nem gazdálkodik, egyeseknek nem nyújthat anyagi javakat, de ezen javak könnyebb megszerzéséről és biztosításáról, nézetem szerint tartozik az is gondoskodni.

Nem fogom magtagadni szolgálatomat a szellemi téren kifejtendő üdvös mozgalmaktól sem. Az anyagi jólét önmagában mitsem ér, sőt vallás erkölcsi haladás nélkül veszélyes is lehet. E téren különösen a különböző vallásfelekezetek lelkeszeinek, tanárainak és tanítóinak hazafias támogatását kérem. Versengés nélkül szabad verseny lesz egyedül méltó hozzájuk és azon szent ügyhöz, melynek hivatászerű szolgálatára vállalkoznak. Mert egy pillanatra sem szabad szem elől téveszteni azt a nagy igazságot, hogy hazánk jövőjét az európai művelt nemzetek között csak annyiban és addig biztosíthatjuk, a mennyiben és amig kulturánk szilárdlyával és erejével képesek vagyunk a szellemi

műveltség nivóját megtartani, — és a szabad versenyt megállani. E téren is „előttünk a küzdelem, előttünk a pálya; az erőfeszítés megállni.” Mi is megálljuk, mert megvan bennünk a költő által megjelölt biztosság, a szilárd „akaratom mely előbb vagy utóbb, de borostyánt arat!”

Nem tudom, t. m. bizottság képes lesz-e az általam imént röviden csak érintett eszméknek érvényt szerezni; nem tudom, hogy fogok-e bírni az erélynek és tapintatnak azon mértékével, mely szükséges, hogy ezen vármegyének kormányzatát az óhajtott tökély magaslatára vezessem, de annyit tudok, hogy jó akaratomon mulni nem fog. Öszinte jó indulattal és férfias elhatározással jelentem itt meg; nem hogy utalkatjam, de hogy önműveléssel egyetemben a megye szellemi és anyagi javáért munkálkodjam. E célra kérem e tekintetes megyebizottság minden tagjának különösen a tisztviselők öszinte bizodalmit és hű támogatását.

Mai paptól fogva a nemes vármegye fiának érzem magamat. E vármegyének előretökése az én törekvésem; érdeke az én érdekem; dicsőség az én dicsőségem leand. Egy a cél, amely felé törekszünk: közös hazánk jólétének és dicsőségének emelése. Egy az érzés, mely a cél elérése érdekében kifejtendő nagy és nehéz munkában lelkesít, a hazafiságnak, a hűségnek és szeretetnek összeforrasztó szent érzete, mely kitartással csodákat képes művelni — mely a gyávából hőst, a törpéből óriást képes teremteni.

Ne higgye senki, hogy a vármegyék jól felfogott értekeinek szolgálata nem hat jótékonyan a nemzet összességének haladására. Rázakból áll az egész; cseppekből a tenger. És ha már a tenger cseppeinek holt tömege az érzés és gondolkodó ember szolgálatában világtörténeti jelentőséget nyert, mennyivel nagyobb jelentősége van egy élő és előre törő nemzetnek polgárainak, s a azokat az emberi magaslatos hivatás érzete hatja át!

Vármegyénk kétségen kívül részét képezi azon területnek, melyet a világ Magyarországnak, mi pedig büszkén hazánknak nevezünk. De ha ez a kis rész életrevaló, ép és egészséges, mozgékony tagját fogja képezni az egésznek; a önkormányzati hatáskörébe egyesek szabadfejlődését elő mozditani és biztosítani képes; ha a törvények végrehajtásában a szabadságot és rendet, az igazságot és jogot minden téren érvényre emeli, akkor megtette azt, ami legfőbb: teljesítette hivatását.

S nekem, uraim, miut önök főispánjának, nem lehet nagyobb örömöm, nem lehet nagyobb dicsőségem, mint ha igaz önérzettel azt fogom mondhatni, hogy ebben az önök becsületes munkája mellett nekem is volt egy parányi részem.

Ezzel zárom beszédemet azon szívből fakadó harmas kívánsággal: Eljen a király! Eljen a haza: Eljen Csongrádvármegye!

A főispán e hivatalos beköszöntő beszéde mély benyomást tett a törvényhatóság tagjaira. A közben sűrű felhangzó „éljen” a beszéd végén szünni nem akart megújulva még akkor is, mikor Stammer Sándor indítványára határozatba ment, hogy remek és magvas székfoglaló beszéd jegyzőkönyvileg megörökíttessék. Ő méltósága erre ezen elnöklése alatt tartott első közgyűlést, miután előbb a megjelenteknek köszönetét fejezte ki, hogy ily nagy számban begyűltek, más tárgy nem lévén napirenden, berekesztette.

Bankett

A banketten mintegy 350 személy vett részt.

Délután két órára volt a bankett megtartása elhatározva. 1 és fél órakor már a vendégek nagyobb részt elfoglalták helyeiket, 2 óra után érkezett meg Zsilinszky Mihály főispán, Szivák Imre eszegrádi, Novák József tápiói, Veres József orosházi országgyűlési képviselők, Stammer Sándor alispán s a tisztviselőkar kíséretében a terembe, a vendégek állva s lelkesülten, a zenekar a Rákóczy indulóval fogadta.

Résztvettek a banketten a most Szentesen időző sorozó-bizottság tisztjei is. Később érkezett meg Horváth Gyula országgyűlési képviselő, kit tündetőleg fogadtak.

A pohár köszöntők sorát az új főispán nyitotta meg, éltetve ő felségét a királyt, mint alkotmányunk örét, kit alkotmány szeretetért a a külföld tőlünk irigyel.

Stammer Sándor alispán emeli poharát az új főispánért, akinek személyében biztos zálogát látja megyénk felvirágoztatásának.

Sarkadi polgármester epochális eseménynek tartja a megyére nézve, hogy ilyen főispánt kapott; ma a munka embereit keresi a miniszterium s ezért az öszminiszteriumra, a kormányra emeli poharát.

Stammer Sándor a beérkezett sürgönyöket felolvastatni kéri; Tóth János megye főjegyző felolvassa. Üdvözlő sürgönyök érkeztek: László, Gajosi, Sárosi, Ullmann, Hegedüs, Krajcsik, Körösi, Münich Aurél, Emich Gusztáv Gündöcs Benedek, Törs Kálmán és Helfy Ignác országgyűlési képviselőktől.

Horváth Gyula Csongrádvármegyét példányul említi fel a nemzetnek, e megye lakosága a hamisítatlan magyar fajt és typut egyesíti magában és azért kérdi, hogy a hazának tett szolgálatokat lehet e szebben — jobban jutalmazni mint ha egy ily megyének vezetését bizzák rá. Zsilinszky Mihály nem volt barátja soha a nagy szavaknak nem hajhászta a népszerűséget, hanem dolgozott, munkálkodott. Ő mint e megyének egyik szerény polgára Csongrádvármegyéért emeli poharát.

Zsilinszky Mihály főispán nem választotta ugyan e megyét, de ha megbízták volna a választást akkor is ezt a megyét választotta volna — Mától fogva sorsa össze van kötve a megye sorsával. Ma egy szövetséget kötöttünk a zöld asztalnál, megerősítjük itt a fehér asztalnál

Beszélték még Békés vármegye küldöttei. Tóth János főjegyző, Sima Ferenc stb. Petrovics Soma, Veres József országgyűlési képviselőt, éltette, melyre Veres sikerült szép beszédben válaszolt. Horváth Gyula, Helfy, Szivák és Novák országgyűlési képviselőkre mint pártjaik diszere emelte poharát. Novák József megköszöni két képviselő társa nevében és poharát emeli Szentesenre mint a megyeközpontjára.

Zsilinszky Mihály főispán. „Igyunk a vendégekért — a katonaságot kik védik a hazát, oldalukon kard, kebelükben a hazáért dobogó szív van. Ma már nem a rideg katonai kaszt szellem uralkodik a hadseregben, hanem békésen együtt élnek s munkálkodnak a polgársággal. Eljen a hadsereg.

Páva alezredes tiszta magyarsággal a következőkben válaszolt: „fogadja köszönetemet az egész hadsereg nevében. Mi minden körülmények között a legbensőbb barátságot óhajtuk a polgársággal fenntartani, mert hisz ez közös édes hazánk. A kölcsönös bizalom a katonaság és polgárság között a legbiztosabb záloga a a haza boldogságának. Emeli poharát a katonaság és a polgárság közötti további jó viszonyra.

Remek beszédet mondott Szivák Imre, éltette a nemes ellenzéket. „Becsüljük meg egymást” mondja tovább „tiszteljen meg bennünket az ellenpárt avval, hogy higgye, miként a jóakarát az értelmiséggel párosulva nálunk is meg van.

Közöttünk van egy oly ember, ki erdélyi magyarságot összetartja, megírta a patrikulizmust — megírta tettekkel. E férfiú első volt ki állást foglalt a 14. szakasz ellen. noha a miniszterelnök személyes tisztelői közzé tartozik. Én tudom kinek alkalma volt a kulisszák mögé tekinteni, hogy miként akarták őt lebeszélmi. Nemsikerült! Nagyrészt néki köszönhető a 3 új miniszter . . . stb. Poharát emeli Horváth Gyulára.

Szünni nem akaró éljenés követte e szavakat.

D. n. 1/5 órakor a főispán felállván a bankett véget ért.

Községi közgyűlés.

F. hó 6-án tartá községünk képviselői közgyűlést s noha több fontos tárgy volt a tárgyszorozatban, a képviselők csekély számban jelen-

tek meg, s így nagyobb vita sem fejlődött ki, úgy hogy a 9 óra után megnyitott gyűlés $\frac{1}{4}$ 11 órakor véget ért.

I. tárgy. Olvastatott Szobotka ügyvédi díjai ügyében az alispáni határozat — és az ezt feloldó m. kir. belügyminiszteri leirat.

Schönfeld M. bizottság kiküldését kéri, mely a díjszámlát tételenként megvizsgálja s erre Hubacsek Pált és Tari Endrét ajánlja:

Hubacsek nincs ugyan ellene egy bizottság kiküldésének — noha egy kissé rá nézve kényes helyzet — egyrészt a kollégiális viszonynál fogva, melyben Szobotkával van, másrészt a kötelességtudat, melylyel a község érdekeit képviselnie kell. — Kéri a közgyűlést, hogy utasítsa a kiküldendő bizottságot arra, hogy a minél előbb megtartandó rendkívüli közgyűlés elé már kiküldetéséről beszámoljon.

Schönfeld ajánlja a két ügyvéd mellé Pap Ákos főjegyzőt.

Pap Ákos nem fogadhatja el a megbízást, mert épen ez ügyből kifolyólag lett megtámadva. Kéri a közgyűlést, hogy Wimmer Károly elnöke mellett küldjön ki egy 5 tagú bizottságot.

Megválasztottak Wimmer Károly elnök, Tary Endre, Hubacsek Pál, Korom Gáspár és Haász Juda, e bizottság utasítottat, hogy a június hó 13-án megtartandó rendkívüli közgyűlés elé jelentésüket beterjeszék.

II. tárgy. Mindszent község szegénygondozásának számadásai **Pap Ákos** jelenti, hogy a község házi pénztára a szegénypénztárból felvett 103.08 frt melyet már vissza fizetett.

Tudomásul véteik.

II. tárgy. Olvastatott Tary Endre mint a dr. Bácskai Vilmos elleni perben a község képviselőjének jelentése, mely jelenti, hogy a per az első bíróságnál dr. Bácskai Vilmos jávára dönt el, kéri tehát a közgyűlést, hogy 1231 frtot bírói letétbe helyezzen, mert a község nemes ellenfele nem fog késni a biztosítási végrehajtást a község vagyona ellen kérni.

Felolvastatott dr. Bácskai Albert mint dr. Bácskai Vilmos ügyvédének levele melyben a községet megkéri, hogy a május hó 16-án kelt marasztaló ítélet szerint és jogtalanul vissza tartott 1080 frt orvosi díjat annak kamatait s megítélt perköltséget annál is inkább kéri kifizetni, mert azért ügyfele megszolgált és a községnek mint erkölcsi testületnek nem szabad a jogosan kiérdemelt orvosi díjat visszatartani, ellenesetben kénytelen lesz a biztosítási végrehajtást foganatosítani annál is inkább, mert a község jogi képviselője **n a g y o n i s q u a l i f i c á l h a t l a n** védelmet folytatott.

Ha újabb 15 nap alatt nem fizet a község úgy ez egész ügyet az új főispán előtt felfedni fogja.

Marton Antal bíró Tary Endre ügyvédnek 50 frt előleget utalványozott, kéri a közgyűlés jóváhagyását.

Tari Endre azt hiszi, hogy nem áll a közgyűlés érdekében, hogy ily tartalma — magán embertől származó levélre válaszoljon és avval levelezésbe bocsátkozzon, kéri a közgyűlést, hogy őt bizzák meg a válaszadással.

Tudomására jött, hogy e pert elvesztették, most az a kérdés, hogy megapelláljuk-e vagy nem? Mint ügyvéd állítom, hogy a védelem komoly jogi alapon áll — dacára, hogy azt ellenfelem evalueálhatatlannak nevezi — szerinte ha megfélebbezi az ügyet, ebből még senki sem mondhatja, hogy a község azért perel, mert fizetni nem akar, részéről az ajánlja, hogy helyezzük az összeget bírói letétbe és apelláljon a község; — így az ellenfél nem foglalhat. Ajánlja, hogy a váltásági pénztárból vegyük ideiglenesen ez összeget, melyért a takarékpénztár 6 százalékot fizet, a letét 4 és fél százalék, így 1 és fél százalék veszteségünk lesz; később kölcsön felvévén utján visszafizetjük az esetben ha a pert elvesztenénk, s ez alkalommal a község összes tartozását lehetne convertálni és ebből tetemes kamat megtakarítást érhetnénk el. A község tartozik a helybeli takarékpénztárba is 3000 frttal, mely után 9 százalékot fizet. Ez alkalommal jelenti, hogy előbb 25 frtot, most utóbb 50 frtot, összesen 75 frt előleget felvett.

Haász Juda miután dr. Bácskai Albert leveleit felolvasták s azt gorbánának találja, ő is amellet van, hogy a pénz letétbe helyeztessék. Nincs ellene, ha ezt az összeget a váltásági pénztárból vegyük ideiglenesen, mert hát más honnan úgy se kapna kölcsönt s hogy az adósságokat convertáljuk, új kölcsönt vegyünk fel, abba nem fog beleegyezni, hanem fedeztessék ez újabb pótdadó kirovát által.

Hubacsek Pál szerint: ha a község felebbezni akar, a pénzt minden esetre letétbe kell helyezni, akár gorbomba e levél, akár nem — a község nem engedheti, hogy pénztárát lefoglalják — mert ez a kiskorúság bélyegét

nyomja a községre és gyámság alá helyeznék. A pótdadó kirovát a megye nem engedné meg. Részéről nincs ellene, ha összeg a váltásági pénztárból lesz felvéve, de tagadja, hogy a község másutt kölcsönt nem kapna — csak hogy ez hosszú formalitással jár.

A közgyűlés elhatározta az összeget a váltásági pénztárból ideiglenesen felvenni, de ez precedensül továbbra nem szolgálhat.

Hubacsek Pál még csak azt akarja kijelenteni, hogy a község, mint erkölcsi testület, dr. Bácskai Albert levelére nem válaszol, sem azzal mást meg nem biz — tessék a község jogi képviselőjének mint magán embernek válaszolni.

Helyi és vegyes hírek.

— **Hatalmas fináncok** jártak községünkben f. hó 4-én. Nyílt utcán, Bárdos Florián vendéglője előtt, ketten neki estek egy szegény embernek s azt hatalmasan ütlegelni kezdték s aligha agyon nem verik, ha a véletlenül arra jövő két csendőr meg nem akadályozza.

— **Szülői gondatlanság.** A téglási oldalon lakó Gyovai Jánosnak egy 5 éves kis fia a tanya előtt fekvő vízzel telt gödörbe bukott és bele fullt.

— **Vadálati merénylet.** Egy ocsmány büntetett nyomára jött a helybeli csendőrség. Egy szegvári férfi, a vele vadházasságban élő nőtől közös együttlétük alatt született 12 éves lánygyermeket ejtett vadállatias martalékaul. A tetes a szentesi kir. járásbíróóság börtönében várja méltó büntetését

— **Csendőrök kerestetnek.** A szegedi csendőrkerület legénységi állománya megfogyott és szívesen fogadnak új erőket! A csendőrségi alkalmazás elég jutalmazó kereset és a mi fődolgoz, igen jó iskola arra, hogy különösen katonaviselt emberek fölkeressék. Állomást keresők a parancsnokságnál jelentkezhetnek.

— **Talált lőpor és régipéncz.** Biharon Pavlovsky Román ásatás közben egy pincére bukant, melyben egy láda lőport, egy vas csákánt és néhány csekély értékű 1017-ből való régi pénzt talált. A lőpor 2 kosárnyi volt.

— **Gyilkos villám.** Zan Tódor beéli lakost a napokban nagy eső s zápor alkalmával a mezőn a villám agyonsújtotta. Zan mindjárt meghalt. A villámütés úgy érte a szerencsétlent, hogy dacára társai figyelmeztetésének, egy fa alá húzódott.

— **Mint a „Félegyházi Hírlap“** írja: „új főispánt kapott Csongrádmegye a lemondott Rónay helyébe; Szatmármegye alispánja, Ujfalu-sy Sándor neveztetett ki főispánná. Az új főispán ünnepélyes installációja e hó 5-én Szentesen fog megtartatni.“ — Igen sajnáljuk, hogy ily közeli szomszédunk oly kevéssé van tájékozva ügyeinkről.

— **Félholtra kuruzsolt asszony.** Nem elég szigorral üldözi a rendőrség a doktorkodó kuruzslókat, akiknek csak nem szakad magja Szegeden és vidékén. Hallatlan vakmerőségre vemedik ez a népbódító és fosztogató s oly gyakran az életbiztonságot is veszélyeztető söp redék. Nagy tömege templombajáró vén asszonyokból áll, akik csinálnak orvosságot mindenféle betegség ellen s egyik legjövendelműbb szerök szerelmi bájjal, melyre igen háládatos vevők s fogyasztók a vén szüzek, akik férjért imádkoznak. Egy Kéri, Julius nevű fiatal asszonyt Szegeden az alsóvárosban majd agyonkuruzsolt egy felsőrézsi kuruzsló némben. Drága pénzen adott ez a lelketlen banya beteg Kérinének olyan szert, melytől félholtan vergődött két napig. A kegyetlen orvosságot a rendőrség elkobozta. Van az a büzös, dió barnaszínű orvosság vagy két liter, telistele mindenféle gyökérrel, füvel. A kuruzsló asszony ellen megindították a vizsgálatot.

— **Egy örült a Tiszában.** Szegeden június 3-án hajnali 2 és 3 óra között a közvárosból kiszökött egy Orovecz Józsefné Pityi Francziska nevű szegvári illetőségű asszony, aki elmebaja miatt volt kórházi ápolás alatt. A boldogtalan örült a kórházból egyenesen a tiszaparra futott s a

halpiac alatt levő halászbárkák között beleugrott a Tiszába. Szerencsére két munkás, Nagy János és Tapodó Márton észrevették az öngyilkos-jelölt vergődését s még élve sikerült kimenteniük a tovasodró habok közül. A szerencsétlen élőhalottat, aki nyilván rettenetes életének terhétől akart egy világos pillanatában megszabadulni, a rendőrség visszazárlította a kórházba, melynek igazgatósága szigorú vizsgálatot indított meg az iránt, hogyan volt lehetséges az örült megszökése.

Közgazdaság.

Gazdasági és üzleti tudósítás.
Folyton meleg és száraz időjárásunk volt e héten.

A vetések általában a nagyon kedvező májusi időjárás után kielégítő és ha valami elemi csapás közbe nem jő úgy kielégítő termésre számíthatunk.

Itt a gabona üzlet teljesen szünetel, mert az eladók folyton tartózkodók.

Budapesten a buzaárak e héten 15 krral javultak, mert egyes helyekről rossz aratási kilátásokról tudósítások érkeztek és erre a malmok jó vételkedv mellett vásároltak.

Mai névleges piaci árak:

Buza frt 6.—30.40 rozs frt 4.80—5. kukorica frt 3.70—3—80 árpa 4—80.5 minőség szegzint zab frt 5.50—6.

Budapesti árak.

Tiszavidéki 78—80 kgos frt 7.30—7.15
Bácskai 78—80 „ „ 7.25—7.10
Erdélyi 76—78 „ „ 6.90—6.60
Határidő szállításra: őszi buza frt 7.14.15
kukorica júniusra frt 4.63.65 kukorica június augusztusra frt 4.72.94. zab őszi 5.18.20

Vasuti menetrend.

H.-M. Vásárhelyről—Szeged felé: 6 óra 46perccel, 5 óra 28 p. este

H.-M. Vásárhelyről—Nagy-Várads felé: délelőtt 10 óra 24 perccel, délután 7 óra 11 perccel.

Kistelekről—Budapestre: személyvonat éjjel után 2 órakor, délután 3 órakor: omnibus-vonat reggel 6 órakor.

Kistelekről—Szegedre: személyvonat, déli 12 órakor, éjjel 12 órakor, omnibus vonat délután 6 órakor.

Szentesről—Budapestre. Indul 5 óra 38 perc reggel, 1 óra 15 perccel d. u. 3 óra 25 perc d. u.

Szegedről Csongrádra indul 11 óra 9 perc 2 óra 18 p. d. u. Csongrádról Szegedre 1 „ 05 p. 4 óra 59 p. d. u.

Szolnokról—Szentesre. Indul 3 óra 26 perc éjjel 11 óra 50 perc d. e.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

Diamant Manó.

HIRDETÉSEK.

Szép egészséges ültetni való **100 napos kukorica eladó.** Bővebb felvilágosítást a nyomdában.

Bíró Pál értesíti e n. é. közönséget, hogy **fürdőjében mátol fogva fürödni lehet** és kéri az egész évadra bérleti szándékozokat, hogy a nyomdában lévő aláírási ív alá alájegyzezi sziveskedjenek.

Előnyös pálinka vétel.
Gabonapálinka 50 literkint 12 frt, törköly pálinka 50 literenkint 20 frtért, saját házamnál bármikor is kapható.

Megyeri Pál, Mindszent
volt regália bérlő.

Mindszent-Szegvár és Vidéke szépirodalmi melléklete.

„Memento mori.”

Csendesen a holtak békés birodalmán,
Ott álltam a nagy temető közepén;
Gondolva a csendes síri nyugalomra,
Végig tekintettem a sírok terén.
Fáradtan lefekve egy domb oldalára
Eszembe jutottak a föld örömi,
Melyeknek is itten lesz vége szakítva,
Ha hitvány testünket a föld befedi.
Itt nyer nyugodalmat a megcsalódott szív.
Itt nyer nyugodalmat a gazdag — szegénnyel,
Itt : hol mindenki egyenlő halott.
S tovább is fekvőve csendesen nyugodtan,
Szendergék, ölelve a pázsitos halmot.
Szellője tavasznak virág illatától;
Kábítva, szemeimre hűs álmat borított.
S mit láttam, az szörnyű, borszató, kegyetlen,
Kinyílnak a sírok s röpvenne kijönnek
Fehér szem földével, . . Várok, betakarva,
Rohanva felém rémitőn csörögnek
És a szemfödőt le dobla magukról;
Körül álltak sok százak és ezrek.
„Memento mori” mondák halk susogással,
S testem fölött bus gyászalt énekeltek
Aztán kilépett, . . . hat ölnyi magas váz,
Felkaptak s megindult a szörnyű menet,
Rémesen csörögve repültek el vélem
Oda, hol ástak számomra helyet.
Már dobni akartak a sír üregébe,
Már hallám és hullni a föld rögeit
Melyek eltakarják hat lábnyira mélyen
Elröppenő lelkünk por hüvelyét :
Ébredtem e szörnyű álomból magamba,
Fűzfái a sírnak, szél bus susogása
Emlékezetembe idézik az álmat
S folyton felém zug : „Gondolj a halálra.”
Szentesen, 1889. május 6.
H o f f e r G é z a.

H á l a.

Hálát vársz attól kivel jót cselekedtél?
Balga ki ilyet ember társától remél.
Áldozd fel érte éned, becsületedet
Első ki rád mondja a gazember nevet
És a világ látva nyomorúságotat
Kajánul szemedbe szórja az átkokat
Ő mondja : „Sajnál, de megvetni kénytelen”
Szédő mosolyával melletted elmegyen
Szívünk feljajdul! Oh nem ilyen a világ!
Fáj beösmerni, de keserű valóság.

X.

A füzérvári fogoly.

Abauj megye éjszaki részén, Radvány közelében egy meredek hegyen állt hajdan a füzéri vár. De az idő vastoga, mely nem ismer kiméletet, itt is érvényesítette jogait, úgy, hogy ma már csak romjai láthatók az egykor oly hatalmas rablólovag, Komoróczy várának. A meredek hegyre tekerős utakon juthatunk s innen széttekintve, a nagy természet legremekebb alkotásainak látását élvezhetjük. Elbűvölő panoráma ez. A hegy tövében van Füzér, sötéty kerítéssel körülvett házikkal, távolabb a bányos pázsiton egy kis tó sima tükre, balról a regényes fekvésű komlói fürdőhely s a sűrű erdőkből kikandikál egy-egy falucska templomának tornya. Az erős vár rommá lett, a kápolna és az amellet levő három szobáskából álló lakosztály még látható. Egy bájos leányka börtöne volt hajdan e lakosztály, akit a vad Komoróczy elrabolt. A szép fogoly könyei öntözték e köveket, aki oly epedve nézett ki börtönének rásos ablakain, segílyt várva. Ha éj borult a tájra, könyek közt nyugasztá le fejét puha váncosaira s ha a biboros hajnal köszönté a reggelt, zokogva kelt fel: siratta tündér álmait; hisz azt álmodá, hogy otthon volt ismét jó szüleinél, akiknek szerető karjaiból elrabolták.

Csendes esteiken, ha számtalan kis csillag szórta szelid fényét az égboltról, a méla hold megunva játékát, ki-ki bukkant a föllegek mögül, megjelent a szép fogoly ablakában s kitékintett a néma éjbe. A csalogány, az est kis dalnoka, búbajosan zengett, szívzaggató dala légy harmoniába olvadt össze a távolról hangzó bánatos furulyaszóval. Milyen jól estek fájó lelkének e szomorú hangok, milyen néma kétségbeeséssel emelte könyvelt szeméit a fényes csillagokra, a merengő holdra. Irigye lőn a csalogánynak, hisz ez szabadon röpködhet ágról-ágra, de tőle elrabolták legdrágább kincsét, a szabadságot. Hasztalan esdekel, hiába könyezik, nincs ki segítségére jönne, nincs ki feloldaná bilincseit. S amint ott állt, a hold rávetette sápadt fényét, fehér öltönyével enyelegve játszott a szellő, a falu babonás lakói messze kikerülték a várat, mert az a monda keringett a nép száján, hogy a füzéri várban kísértetek járnak.

Naponkint meglátogatta a rablólovag, szerelmét esdve, de a leányka gyűlölettel fordult el tőle. Oh, a vad ember ilyenkor egészen megváltozott, a sötét tekintetű szem imádattal pihent a karcsu alakon, halált osztó kezét összetéve, térdre hült, mint egy szent kép előtt. A kegyetlen Komoróczy, akitől rettegett az egész vidék s aki nem ismert kegyelmet, életét adta volna e szép szőke leány egyetlen mosolyáért. De hasztalan, a rózsás ajkakra nem szállt mosoly, az ígész szemek egy csekély sugara sem érinté a térdelőt, a szép leány tekintete a távolba révedezett, várva szabadítóját. Így folytak napjai kétség s remény között. Egy éjjel különös álma volt, szép, délceg ifjút látott hófehér ménen, aki vitéz seregével körülvette a várat. Láta, mint küzd a bátor ifju, mint hull körülötte az ellenség . . . s ő meg van mentve. De ah! e pillanattal megszólal a kápolna kis harangja, a leány felriad, rémülve tekint körül, a boldog álom eltűnt, előtte a kegyetlen való. Még most is maga előtt látja a deli vezért, még hallani véli csengő parancs szavát, de az ifju alakja lassankint a távol ködébe vész s a leányka felsóbajt. Felkel, kinyitja a kis ablakot, mohón szívja magába a fűszeres levegőt, letekint a völgybe, ahol ugy virulnak a virágok, fel a kék égre, amely ugy mosolyog, minden örül a bájos kikeletnek, erdő, rét, virág, madár, csak az ő ajkán fagyott meg a mosoly s ezt nem olvastja fel az erylhe napsugár. — Merengéséből kúrtzó riasztja fel, az erdők sűrűjéből lovas csapat vágat elő, élükön a vezér, hófehér paripán. Ott áll a leány mozdulatlanul, megigézve e látványtól; tehát álma megvalósult, hisz ő az, szabadítója s a nagy örömtől ájultan hanyatlott a padozatra. A várban mindenki talpon volt már, készen a védelemre. A küzdelem mintegy két óra hosszáig folyt szakadatlanul. Komoróczyt nem egy könnyen lehetett legyőzni. Hősiesen védelmezte a várat, de végre kimerült, nem volt képes ellentállni a tulnyomó erőnek. A vár kapuja leromboltatott s a győzelmes sereg bevonult. De mily csendez, a várbelieknek semmi hire. Összekutattak mindent, de a rejtély kulcsára nem akadtak. Pedig ha figyelmesebben vizsgálják meg, az udvar közepén azt a kiszáradt kutat, egy rejtett alagut nyitjára találtak volna, mely Sárospatakig vezetett.*

Midőn Komoróczy látta, hogy veszve van, itt menekült el seregével.

Megtekintették az épületek belsejét és ráakadtak a kápolna melletti vasajtóra, mely a fogoly börtönébe vezetett. A vezér belépett a fenyűzéssel berendezett lakosztályba. A nehéz függönyökön belopódzott a nap, megaranyozva tükröket, a drága szőnyegeteket. Látva e pompát, senki sem hibette börtönnek ez izléssel berendezett helyiséget. A második szobában meg-

rendítő látvány tárult szeméi elé. Ott feküdt a szép leány élettelenül a puha szőnyegen, szőke haja arany palástként vette körül, a lezárt se-lyem pillák sötét árnyat vetettek angyal arcára, összecukott piciny ajkain boldog mosoly játszadozott. Az ifju nézte elbűvölve, imádattal feltalált eszményképét, azt a szép leányt, akit álmaiban oly gyakran látott. Oda térdelt mellé gyengéden emelte karjaiba, dobogó szívéhez szoritotta, csókjaival árasztotta el a hideg arcot, a picit kezeket. Lázasan suttogott neki szerelemről, boldogságról, de a leány mozdulatlan maradt, mint akiből az élet utolsó szikrája is kihalt. Oh, csak még egyszer nyisd fel szemed, szép halvány virágom, szólj esdekelve, „csak egy tekintetét vésd rám, hisz nem lehet a végzet oly kegyetlen, hogy elrabolja tőlem feltalált üdvömet. Mint aki száz veszélyen keresztül törve, végre kitűzött célja felé közelg, elérte a révpártot, ahol nyugalom, boldogság vár reá, elérhetetlennek vélt csillaga biztatón int felé s midőn azt hiszi, övé a csillag — az lehull — maga után hagyva a sötétséget, a bánatot. Te voltál álmaim tündére, szép leány, egyedüli vágyam volt feltalálni téged, felleltelek, ah, de hideg vagy, nem mosolyogsz rám, le van zárva szemed. Fájó zokogás tört fel kebléből, sűrűn omló könyei lepergett a leányka arcára s mintha e könyektől s talán a szenvedélyes csók-özöntől életre ébredt volna a hideg szobor? — Igen, megmozdult, a sápadt arcba gyenge pir szállt, keblét egy halk sohaj emelkedteté, szempillái megrezdültek s alóluk a legragyogóbb, a legszebb kék szemek tekintettek az ifjura, telve boldogsággal, szerelemmel.

Először látták egymást az életbe, de ez elég volt arra, hogy szerelemre gyujtsa szívüket. Ez az igazi önzetlen szerelem, amely az első tekintre keletkezik, ahol két láthatatlan aether lángba borítja egymást. Nem az, amit a gyakori látás ébreszt, az csak megszokás, de nem az édes, eszményi szerelem, mert itt nem csak a szív, de a rideg ész is beszél.

A nap már jó magasan haladt égi útján, ők még mindig csevegtek a jelenről, a jövőről, úgy ahogy a szerelmesek szoktak; előttük az órák percenként röptültek.

A szép tavaszi napot zugó, viharos est váltotta fel, iszonyu szél keletkezett, mely kiméletlenül tördelte le a fák gyenge galyait, az ég csatornái megnyitak, az eső nagy csöppekbe hullt. De mit tördöltek a mulatók a tomboló viharral, kitörő kacajuk tulharsogta azt. A vár fényesen kivilágított nagy termébe gyűltek össze győzelmi lakomára; a tūmör díófa asztal csak ugy görnyedezett a különféle cimerekkal ellátott evőeszközök sulyától. Eledelüket bőven nyujtott a vár éléskamrája.

A pincéből a legjobb borok hozattak fel, az ezüst serlegek telve a gyöngyöző folyadék-ka, a szép leány és a vezér egészségére ürittetek ki.

Egyszerre a nagy zaj közepett megszólalt a kápolna harangja, a szélvihar kongatta rémesen, nagy moraj keletkezett, az udvarról lépések zaja hallatszott. Recsegve tört be az erős tölgyfaajtó s azon át marcona alakú, felfegyverezett férfiak rontottak be, livont kardjuk acél pengéje csillogott a csillárok tényénél. A mulatókon borzadály futott át, átlátták rettenetes helyzetüket. Komoróczy, a rabló lovag, se- reget gyujtva, visszatért, hogy visszafoglalja a várat. Iszonyu, elkeseredett csata tört ki, az át-át cikázó villám megvilágította egy-egy percre a harcolókat.

Milyen borzasztó látvány volt ez, amint a sötét alakok egymásra rontva öldökölték egymást, a néma éjbe csak a fegyverek csörgése, egy-egy sohaj s halálhörgés vegyültek.

A vezér látva, hogy másképen nincs menekvés, karjaiba ölelte kedvesét, gyorsan tova sietett egy keskeny hegyi uton, golyó zápor

* Ez az alagut még ma is létezik, amely a Komlói fürdőhely mellett vezet Sárospatakig az országut alá tt.

közt. A leány remegve simult hozzá, fejét keblére hajtva, a villám fényénél még egyszer láthatókká lőnek s aztán eltűntek az erdők sűrűjébe — megmenekültek.

Az ifjú vezér jutalma a szép leány szive s keze lön.

Kökényesdi Pap Ilonka.

Önagsága.

Irta: **Hypokrátes.**

Petőfi azt mondá: Legszebb küldetés a földön másokat földeríteni.

Engem ugyan nem küldött senki sem, hiatalanul rontottam be a szerkesztőségi irodába s céloim e sorok írásáról nem lehet egyéb, mint másokat rászédni oly módon, hogy ami ticsköt-bogarat összefirkálok, másokkal ingyen elolvastassam; melyért az olvasótól én sem várok semmit sem. Csupán, ha önnek szives olvasónőm elbeszélésemmel csak egyszer is mosolyt csalhatok édes ajkaira: száz perccel nagyobb jutalmam lesz az nekem, mint a begombolkozott — a legcsekélyebb hibát is mikroskopon bámuló, tengernyi homlokizzadás és mélyreható tudományos ráncosítás után kijelentett — ókulárés kritikusknak nyegle elismerése.

De lássuk a medvét! hóbó! uram — bocsá — dehogy a medvét, majd mit mondok; ismerkedjünk meg elbeszélésünk főszemélyével.

Az alföld egyik kies falucskájában időztem. Éppen bucsu volt; mivel pedig bucsu egész évben egyszer történik, mondanom sem kell, lön feceruntque magnum áldomás, országra szóló muri.

Bucus napján Losonci Dezső barátommal — kinek vendége voltam — meglátogattuk egyik jómodú sógorát. Midőn belépünk, azzal fogadnak: találkoztunk-e Vilma önagságával, ki most, talán tíz perenyi ideje sétálni ment Dezső két unokahúgával?

— Merre mentek? kérdi Dezső.

— Nem tudjuk, de egy óra mulva visszajönnek.

— De hát, ki is az a Vilma önagsága, hogy én mindeddig hírét sem hallottam?

— Hát nem ismered Dezső? Leányunknak egy gyermekkori ismerőse; szülei a szomszéd község leggazdagabb emberei voltak, de már meghaltak. Ő, már t. i. Vilma önagsága, egy rokonánál lakik most Pesten.

— Honnan jött ide önagsága?

— Mondom Pestről.

— Tyü teringettét, pesti kisasszony nálunk falun, ez nem hétköznapi dolog.

— S hozzá, ha látnád Dezső!

— Talán barna, szép-e?

— Mint egy angyal; szeme buzavirág színű, sugar szemöldöke és hosszú hullámos haja hollófekete, mely kalapja alól oly ígézően látszik ki; s szóval egy megtesült „Vénus“ gyémánt kiadásban.

— Ez már elegáns, shic, fess s minden egy személyben — mondá Dezső, kit úgy látszik a leírás szívéen talált. Megsugom ez alkalommal azt is, miszerint Dezső barátunk nősülési mániában szenved.

Dezső int s távoznunk lakásunkra, mozgósítani a szalont, lakkot s cilindert; mert — utközben kijelenté — jövődöbelije előtt szalonképesnek kell magát ruha dolgában is bemutatni.

— Hogyan, nem láttad még Vilma önagságát s már is megakarod kérni kezét?

— Mért ne, aki oly szép, shic, fess, elegáns, mint ő; vagy vele, vagy egyedül rohanom keresztül életutamat.

— Jó lesz vigyázni Dezső!

— Gondoltam, hogy így beszélsz; nem vagy jóakaróm!

De, nézd!..

— Nem nézek semmit sem!

Igy ment szóra szó s vége az lett, hogy Dezsővel, majdnem összekaptunk.

Megtette ezuttal a szükséges intézkedéseket is azon este, Vilma önagsága tiszteletére rendezendő társas összejövetelre, melyről a fa-

lunak négy szál tapasztó cigányból álló „első“ bandája sem hiányzott. Most a különben is csinos ember szalonba csapva magát, visszament sógoráékhoz; s én — a legnagyobb örömemre otthon maradtam az öregek közt és sűrű poharazással csillapítottam felindulásomat. Itt sem nyugodhattam, mert Dezső hirtelen házassága csirkált agyamban folyton s megvallom, úgy voltam vele, mint az egyszeri juhász az aranygyűrűvel: szeretném tudni, mért hordanak az urak aranygyűrűt ujaikon, mikor a réz is annyi meleget tart, mint az arany?

Dezső pár óra mulva haza jött. Nem győzte dicsérni önagságának ragyogó szépségét s tudtomra adá, miután a falu összes fiatalága vad csorán sógoráéknaál leend, e mulatságból elmaradnom nem szabad.

Eljött a várva várt est. Önagsága szépségéről szárnyaló hírt tulzottnak tartottam; bevallom azonban, hogy szépsége várakozásomat tizenöt könyöknyire felülhaladta. Igaza volt Dezső sógorának, midőn azt mondá: egy megtesült „Vénus“ gyémánt kiadásban; s én voltam az első, ki titokban, mindjárt gratuláltam Dezsőnek s egyszersmint bocsánatot kértem a délutáni ellenkezésért.

Dezső uulat, de hogy!? Gyenge azt e sutban hevert rozadás penna leírni. Ha jól emlékszem, egy két óra után valamit firkált zsebkönyvébe.

— Verselsz Dezső?

— Nem én, barátom; önagsága lakását jegyzem fel.

— Megnézhetem?

— Tessék.

Kis-és nagykörtvélyesi Körtvélyassy Vilma Budapest, — ker. — utca, — szám.

A mulatságnak a hajnali órák vetettek végét. Mivel pedig a „geiszt“ által igazított puha vánkoston az álom édes karjai annyira elringattak, hogy tíz óraker ébredtünk fel, lettretentő kapkodás; mert délelőtti visitre ígérkeztünk önagságához. A „Reglama“ utasítása szerint készültünk s mentünk.

Mily nagy lön azonban meglepetésünk, midőn önagságának hült helyét találjuk. Sok kérdészetés után sikerült megtudnunk, miszerint önagsága kilenc óraker táviratot kapott Pestről, mely tíz óraker — tehát akkor, midőn mi felébredtünk — haza kényyszeríté távozni. Leverage, hoszura nyult órral tértünk lakásunkra.

Dezső azonnal az író asztalnak ront s mondhatni, valóban keleti szóvirágokkal stilizált levelet röpitett önagságának; a vége az lett, hogy három hét mulva Dezsővel felmegyünk Pestre önagságához kezét megkérni.

— Dezső voltál már Pesten?

— Még nem voltam. Hát te?

— Én sem. Hány napot töltünk fenn?

— Négyet. Megnézünk mindent, a mit lehet.

Eljött az indulás nagy napja, szeptember kilencedike. Tizedikén délelőtt tíz óraker — felébredésünk nap és óra fordulóján, átkozott idő! — Pesten voltunk. Mődunkhoz és küldetésünkhöz hiven beszállunk egyik rangosabb hotelba. Míg Dezső átöltözik, én egy nyakkendőt venni a másik utcában levő nagyobb üzletbe mentem; mintegy félóra mulva megyek vissza; ott állt már a megrendelt fiakker is. Dezsőt hívni föl-szaladok.

Dezső nincs sehól sem! Majdnem sóbálvány-nyá lettem, midőn a pincér elmondja, miszerint: azon az uron, kivel jöttem, kiűtött az örűtségi roham. Az egyik pincért fojtogatni, a másikat agyonütöni akarta; a szobáért nem akart fizetni sem; fedetlen fővel — táskával kezében — rohant lefelé a lépcsőn; de — mint a pincér tovább folytatja — ezalatt a bérszolga két rendőrt felhívott, kik a kapitányságra kísérték.

E szavakra lerohanok, bevetém, magam a bérkocsiba s száguldunk a kapitánysági hivatalba. Midőn belépek, akkor hallgatják Dezsőt ki.

Jó, hogy jöttél — mondá Dezső — mert ha itt nem vagy, átvizsznek talán a korház meg-

figyelő-osztályára. Dezső ezt oly hangon mondá, hogy megborzadtam s fáztam bele.

A hivatalban többen voltak s annyira nevettek, hogy nem tudtam szavamat megértetni. Kiabálni kezdtem; a lárma, a kacagás gradus superlativusra hágott. Én megállók; végig nézem a nevetőket, majd Dezső szomorú arcára pillantok. Most én gondolom azt, vagy ezeken, vagy rajtam ütött ki a delirium tremens. E pokoli jelenetet az egyik hivatalnok azzal szakítá félbe: elmehetnek.

Dezső örömtől sugárzó szemekkel intett.

Eltávoztunk.

— Menjünk a fürdőbe — mondá Dezső.

— Végezzük el előbb a visitet, a leánykérést.

— Hisz azért menjünk hideg-kurát venni.

— Dezső! mit tettél, hogy a kapitányságra hurcoltak?

— Mondom menjünk fürödni!

— Dezső?!

— Fürödni! mert végem lesz; tovább nem birom.

— Szólj összintén mi bajod van?

— Fürödni! lehetni véretem hideg vízzel; azután elmondok mindent.

— De a kura után elmegyünk kőrőbe?

— Mondom nem fogok; nem házásodom meg soha!

— Nem szereted már Vilma önagságát!?

— Hideg fürdőt kell vennem! Vilma önagsága... önagsága! önagsága... hahaha.

— Igen, önagsága kezét megkérni számodra!

Dezső tovább nevet. — Megfürödtünk.

Hazafele menve Dezső állati hangokat hallat:

— Mieu... mieau.

— Mi bajod Dezső?

— Nyávogok! nem hallod?

— Mért teszed? tudod rossz világ van most a macskákra Pesten.

— Cicuska, cica... mieau!

— Nem értelek; ha nem beszélsz, rögtön itt hagylak.

E közben egy vendéglő elé értünk.

— Jőjj egy pohár sörre s elmondok mindent.

— Nem bánom.

— Tehát hallgasd.

Midőn eltávoztál nyakkendőt vásárolni, én a szobában maradtam. Jövendőbelimet karjaim között képzelve, mélyen gondolkodtam. Csenge-tak s azzal az az ablakhoz megyek nézni a tarka-barka rubában járó-kelő népséget az utcán. Az ajtón kopogtatnak.

— Szabad.

— Tetszik valamit parancsolni?

Ez idő alatt folyton kinézek az ablakon.

Enyje de ismerős e hang előttem, — hátra pillantok; szemcim kit látnak? Vilma önagságát.

— Nagysád itt? — s megakarom ölelni, hogy keblemre szorítsam valahára.

— Igen, itt vagyok szobaleány.

Szobaleány? szobaleány! ez hallatlan, es skandalum; gyalázat! S lön erre iszonyu bábeli zürzavar; vagy Tableaux bengáliai fény nélkül; általános megrökönyödés.

— Szobacicus... mieau... nekem Losonci Dezsőnek — szobacicus felesége... szervusz nősülés! Kiakartam rohanni a szobából, de ő hamarabb kiugrott; az ajtót bezárta; döngötem, hogy bocsássanak ki. Az ajtó nyitva volt, de most bezárták. Majd megnyilik s megszabadulok tán borzasztó helyzetemből; de ime két András bácsi nyakon csip s bevisz a kapitányságra; hogy mért, azt nem tudom. Ez már aztán shic tess, elegáns leánykérés, mikor az embert, hogy a nagy boldogságtól baja ne legyen, hűvösre kárhóztatják!

— Nem mondtam ugy-e, hogy a szerelem utjai nemcsak a boldogságha, hanem a folyók hullámaiba ép ugy, mint a fegyver csövöbe; avagy a lipótmezei palotába is vezetnek?

— Ha hallgattam volna szavaidra?